

Yttrande

Etableringsstopp för fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning

I Kyrkoordningen slås fast att barnet intar en särställning och att de därför behöver uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet. Varje år sker ungefär 2 miljoner möten med barn (0–18 år) i den verksamhet Svenska kyrkan bedriver för och med barn och unga. Svenska kyrkans barn- och ungdomsverksamhet finns över hela Sverige. Enligt 2 § Lagen om Svenska kyrkan (1998:1591) är Svenska kyrkan en öppen folkkyrka som i samverkan mellan en demokratisk organisation och kyrkans ämbete bedriver en rikstäckande verksamhet.

Svenska kyrkan arbetar strategiskt och långsiktigt med barnets rättigheter. Detta innebär att barnkonsekvensanalys är en del av beredningen av de beslut som tas av styrorganen, barn som fyllt 16 år har möjlighet att rösta i kyrkovalen samt att Svenska kyrkan har verkat för att göra barnkonventionen till svensk lag.

Svenska kyrkans församlingar driver cirka 100 förskolor med konfessionell inriktning där drygt 4000 barn är inskrivna. Svenska kyrkan driver också ett fåtal grundskolor.

Svenska kyrkans yttrande

Svenska kyrkan anser att promemorians förslag är onyanserat. Skrivningar i promemorian ger intryck av en bristande förståelse och reflektion kring barns rätt till religionsfrihet och rätt till en sammanhållen utveckling, en utveckling till vilken också andlighet räknas enligt barnkonventionen art. 27. Svenska kyrkan finner det anmärkningsvärt att regeringen rörande vissa friskolor inte verkar ha tilltro till den statliga och kommunala tillsynen på skolområdet, som ska säkerställa att alla skolor och förskolor efterlever skollagens bestämmelser, läroplaner samt grundlagen och dess grundläggande värderingar. Om dagens tillsyn bedöms som otillräcklig, borde i så fall tillsynen i stället förstärkas.

Sammanfattningsvis avstyrker Svenska kyrkan förslaget avseende ett etableringsstopp för fristående skolor med konfessionell inriktning. Svenska kyrkan avstyrker även förslaget om ett förbud att utöka befintlig verksamhet. Svenska kyrkan anser vidare att promemorians förslag om hur vårdnadshavare, med barn i förskolan, ska informeras om barnets deltagande i de konfessionella inslagen, försvårar möjligheterna att driva förskola med konfessionell inriktning. Svenska kyrkan vill återigen betona det vi lyft fram i vårt tidigare remissvar och önskar särskilt yttra sig över följande aspekter i promemorian:

- Svenska kyrkan bedömer att ett etableringsstopp strider mot Europakonventionens första tilläggsprotokoll art. 2, Rätten till utbildning. Enligt denna, ska ingen förvägras rätten till undervisning. Enligt andra stycket ska staten respektera föräldrarnas rätt att tillförsäkra sina barn en uppfostran och undervisning som står i överensstämmelse med föräldrarnas religiösa och filosofiska övertygelse. Att införa ett etableringsstopp för friskolor med konfessionella inslag, och samtidigt mena att detta inte står i konflikt med Europakonventionen, innebär att Sverige gör en unik tolkning som underminerar konventionen som ett rättighetsdokument.
- Svenska kyrkan vill särskilt peka på vikten av barns rätt till religionsfrihet enligt barnkonventionens art. 14, 29, 30, 32 samt att barnets utveckling inte bara rör den fysiska, psykiska och sociala utvecklingen utan även den moraliska och den andliga enligt art. 6 och 27. Svenska kyrkan vill även lyfta att religionsfrihet både handlar om barnets autonomi och om rätten till tradition och sammanhang.
- Svenska kyrkan anser att fristående skolor med konfessionell inriktning är positivt då de möjliggör för barn att utöva sin religionsfrihet. Svenska kyrkan anser att det varken är en lämplig eller proportionerlig åtgärd av staten att inskränka friheten för enskilda huvudmän att etablera nya friskolor med konfessionell inriktning. De förslag som presenteras i promemorian upplever vi har sitt upphov i problem som finns i ett fåtal skolor men ska enligt förslagen, åtgärdas med förändringar som gäller alla skolor med konfessionell inriktning.
- Svenska kyrkan avstyrker promemorians förslag om att gamla bestämmelser ska fortsätta gälla för redan etablerade skolor, men att ingen utvidgning av befintlig verksamhet får ske.
- Svenska kyrkan har under 2000-talet befunnit sig i en organisatorisk omvandling, där indelningen gällande pastorat och församlingar (huvudmännen) ändras. Anledningen till detta är först och främst att befolkningen ökar i vissa kommuner och minskar i andra men också att Svenska kyrkans medlemmar blir färre. Det vanliga är att mindre församlingar läggs samman och bildar större enheter med nytt namn och organisationsnummer. Svenska kyrkan, vill med detta synliggöra att begreppet "befintlig skola" och vad som bedöms är etablering av skola, inte är självklar.
- Svenska kyrkan står bakom promemorians beskrivning av religionsfriheten och dess innebörd. För Svenska kyrkan är det självklart att barnet också omfattas av religionsfriheten, såväl positiv som negativ. Svenska kyrkan avstyrker förslaget som handlar om att vårdnadshavare skriftligen ska informeras om de konfessionella inslagen, när de förekommer och i vilken omfattning. I Förskolans styrdokument Lpfö 18 samt i Skollagen (2010:800) anges att förskolan ska ansvara för att föra fortlöpande samtal med vårdnadshavare om barnets utveckling samt erbjuda utvecklingssamtal. Svenska kyrkan anser därmed att ytterligare skriftlig information till vårdnadshavare inte är nödvändig.

Slutligen vill Svenska kyrkan framhålla att människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet, solidaritet med svaga och utsatta utgör grundläggande värden som alla skolor enligt samtliga läroplaner är skyldiga att förmedla. Dessa är värden som Svenska kyrkan delar och värnar. Det är av yttersta vikt att säkerställa att alla barn har

möjlighet att gå i skolor som rättar sig efter grundläggande demokratiska värderingar och icke-diskrimineringsprincipen.

Uppsala 20 april 2022

Helén Ottosson Lovén
Generalsekreterare

Karin Sarja
Avdelningschef Avdelningen för kyrkoliv